МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

ЗМІСТ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетигові інструменти мінімізації”

(*23 грудня 2025 р.*)

Г. І. Скиба, І. М. Беженар
Фінансово-маркетингові інструменти мінімізації ризиків продовольчої безпеки в умовах економічної невизначеності 9

І. М. Беженар, Г. І. Скиба
Ризики продовольчої безпеки України в умовах невизначеності та інструменти їх мінімізації 11

А. Г. Єфременко
Фінансові стимули сталого виробництва: ключ до зниження ризиків продовольчої безпеки 14

І. І. Каліна
Маркетингові інструменти у забезпеченні продовольчої безпеки 16

В. О. Заросило
Правові засади підтримання відповідного рівня продовольчої безпеки 18

О. І. Головко
Актуальність хеджування в контексті мінімізації ризиків продовольчої безпеки 21

А. С. Дуднік, Б. О. Могірчук-Клименко
Вплив цифровізації та AI-систем на формування ризиків продовольчої безпеки в умовах нестабільності соціально-економічного середовища 23

С. В. Матчук
Продовольча безпека як управлінський виклик: синергія науки та державних інституцій 25

К. Г. Кононенко
Стійкість гастрономічного туризму в умовах ризиків продовольчого забезпечення 27

В. П. Корнійчук
Механізми оптимізації інтеграції України в європейський економічний простір 30

М. М. Кривоберець, М. І. Башинська
Ризики продовольчої безпеки туристичної індустрії в умовах невизначеності 31

3. *Діана В.* Стельмах. Перспективи розвитку хеджування на ринку зерна в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 7 (265). С. 131–140.
4. The official website of World Economic Forum. *Global Risks Report 2023*. URL: https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2023/

Науковий керівник:
Білоуська Таміла Юріївна, канд. екон. наук, доцент

А. С. ДУДНІК
д-р техн. наук,
професор кафедри комп'ютерних інформаційних систем і технологій,
Інституту комп'ютерно-інформаційних технологій та дизайну МАУП

Б. О. МОГІРЧУК-КЛИМЕНКО
студент групи: ІК-9-25-Б1ІПМ (2.0дс),
Інститут комп'ютерно-інформаційних технологій та дизайну МАУП

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА AI-СИСТЕМ НА ФОРМУВАННЯ РИЗИКІВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Цифровізація та впровадження систем штучного інтелекту дедалі активніше трансформують агропродовольчий сектор, змінюючи підходи до управління виробництвом, логістикою, прогнозуванням попиту й пропозиції, а також до формування державної політики у сфері продовольчої безпеки.

В умовах нестабільності соціально-економічного середовища, зумовленої глобальними кризами, воєнними загрозами, кліматичними змінами та коливаннями світових ринків, цифрові технології одночасно виступають як інструмент зниження ризиків, так і фактором виникнення нових загроз, оскільки, з одного боку, вони забезпечують підвищення оперативності управлінських рішень, точності прогнозування та ефективності використання ресурсів у агропродовольчому секторі, а з іншого — посилюють залежність продовольчої системи від якості даних, стійкості цифрової інфраструктури, надійності алгоритмів і рівня кібербезпеки, що в умовах кризових явищ може призводити до збоїв у виробництві, постачанні та державному регулюванні продовольчої безпеки.

Використання AI-систем у прогнозуванні врожайності, управлінні ресурсами, оптимізації агротехнологій і моніторингу ланцюгів постачання сприяє підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень, однак їхня за-

лежність від якості даних, алгоритмічних моделей і технічної інфраструктури формує додаткові ризики для продовольчої безпеки.

У ситуації соціально-економічної нестабільності спостерігається фрагментарність статистичної інформації, нерівномірність доступу до цифрових ресурсів та обмеженість інвестицій у технологічне оновлення, що знижує точність прогнозів і підвищує ймовірність помилкових управлінських рішень, унаслідок чого зростають ризики неузгодженості дій між державними інституціями та суб'єктами аграрного ринку, посилюється асиметрія інформації, ускладнюється своєчасне реагування на загрози продовольчій безпеці та зменшується ефективність стратегічного планування розвитку агропродовольчої системи.

Значною загрозою є також алгоритмічна упередженість і непрозорість AI-рішень, які можуть не враховувати регіональні особливості агровиробництва, соціальні фактори та дрібнотоварний характер значної частини сільського господарства, що в підсумку поглиблює дисбаланси у забезпеченні продовольством.

Цифровізація управління агропродовольчими системами посилює залежність продовольчої безпеки від кіберстійкості та надійності інформаційних платформ, оскільки кібератаки, збої програмного забезпечення або втрати даних можуть призводити до порушення виробничих процесів, логістичних ланцюгів і систем державного контролю. Водночас автоматизація та використання AI можуть сприяти витісненню робочої сили, особливо у сільській місцевості, що за умов соціально-економічної нестабільності посилює соціальну напругу, знижує купівельну спроможність населення та опосередковано впливає на доступність продовольства, водночас загострюючи проблеми зайнятості, міграційні процеси та демографічний дисбаланс у сільських територіях, що в довгостроковій перспективі підриває відтворювальний потенціал аграрного сектору й стійкість національної продовольчої системи.

Особливої актуальності набуває проблема цифрової нерівності між великими аграрними холдингами та малими й середніми виробниками, які мають обмежений доступ до сучасних технологій, що формує асиметрію у продуктивності та конкурентоспроможності і створює додаткові ризики концентрації продовольчих ресурсів, посилюючи залежність національної продовольчої безпеки від обмеженого кола великих виробників, знижуючи стійкість сільських територій до кризових явищ та ускладнюючи забезпечення рівномірної доступності продовольства для різних соціальних груп населення. Разом із тим потенціал AI-систем у сфері раннього виявлення ризиків, аналізу кліматичних і ринкових загроз, а також підтримки антикризового управління залишається значним, за умови формування ефективного інституційного середовища, нормативного регулювання та поєднання цифрових рішень з експертними оцінками.

Таким чином, вплив цифровізації та AI-систем на формування ризиків продовольчої безпеки є багатовимірним і суперечливим, оскільки в умовах нестабільного соціально-економічного середовища вони здатні як підвищу-

вати адаптивність агропродовольчої системи, так і посилювати вразливість у разі відсутності комплексного управління, стратегічного планування та державної підтримки інклюзивного цифрового розвитку, що зумовлює необхідність поєднання технологічних інновацій із інституційними реформами, розвитком людського капіталу, удосконаленням нормативно-правового регулювання та впровадженням механізмів моніторингу і контролю ризиків з метою забезпечення довгострокової стійкості та безпеки продовольчої системи.

Джерела

1. *Бородіна О. М.* Цифрова трансформація аграрного сектору та виклики продовольчої безпеки України. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 5–15.
2. *Кириленко І. Г.* Соціально-економічні ризики розвитку сільського господарства в умовах цифровізації. *Вісник аграрної науки*. 2023. № 4. С. 64–71.
3. *Лупенко Ю. О., Месель-Веселяк В. Я.* Інноваційні та цифрові технології в управлінні розвитком агропродовольчих систем. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 3–10.
4. *Шубравська О. В., Прокопенко К. О.* Продовольча безпека в умовах глобальної нестабільності: ризики та механізми адаптації. *Економіка України*. 2022. № 9. С. 32–45.

С. В. МАТЧУК

канд. юрид. наук, доц. ІБ МАУП,
ст. наук. співроб. ІК НААН України
ORCID: (0000-0001-8017-8981)

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ЯК УПРАВЛІНСЬКИЙ ВИКЛИК: СИНЕРГІЯ НАУКИ ТА ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ

У сучасних умовах розвитку суспільства продовольча безпека дедалі більше виходить за межі суто аграрної або економічної проблематики та набуває рис комплексного управлінського виклику. Воєнні загрози, кліматичні трансформації, нестабільність фінансових ринків і порушення логістичних ланцюгів формують середовище високої невизначеності, у якому традиційні підходи до забезпечення продовольства втрачають свою ефективність [1; 2]. За таких обставин продовольча безпека стає складовою національної безпеки та потребує системного державного управління [1].

Тривалий час у науковій і практичній площині домінував підхід, відповідно до якого рівень продовольчої безпеки визначався переважно обсягами виробництва та наявністю продовольчих резервів. Однак сучасний досвід де-